

Berachot Sources 22

שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח סעיף טו

(ש"ט) טו^ז טרוקנין דהיינו שעושין גומא בכירה ונותנים בה מ^ט * (פח) קמח לג^ז ומים מעורבין בה ונאפה שם, כט^ז מברך עליו בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; כו^ז ואם קבע סעודתו עליו, (פס) מברך המוציא ובהמ"ז; אבל טריתא, דהיינו שלוקחין קמח ומים ומערבים אותה ושופכים על הכירה והוא מתפשט ונאפה, אין עליו תורת לחם כלל ואין מברכים עליו אלא בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש, מא^ז (צ) ואפי' קבע סעודתו לד^ז עליו.

משנה ברורה סימן קסח ס"ק צ

(צ) ואפילו קבע וכו' - המ"א [עח] מצדד דבקבע מברך עליו המוציא [וכן הוא דעת ה"ח לדעת הטור] וכתב בא"ר דמחמת זה אין לאכלו אלא תוך הסעודה ובמגן גבורים מכריע לדינא כהשו"ע ע"ש:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח סעיף ח

(ש"ח) ח^ז לחמניות, אותן שביליתן עבה טו^ז כו^ז שקורין <ט> טו^ז אובליא"ש, יט^ז (לו) לחם גמור הוא טו^ז ומברך עליו המוציא ובהמ"ז; (ת"ז) ואותן שביליתן רכה כ טז^ז כז^ז ודקים מאוד (ז) שקורין טז^ז ניבלא"ש, מברך עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; (א) (ח) ואם קבע יז^ז (ט) סעודתו עליהם, מברך המוציא וברכת המזון; <י' <ז' <ב' <מ' > ואי אכיל להו בתוך יח^ז הסעודה כ"א (כח) (מא) שלא מחמת הסעודה, כב (ח) יח^ז <כט> * (מב) טעונים ברכה יט^ז (מג) לפנייהם ולא לאחריהם, (ב) (מד) אבל אותם כ"ב רקיקים דקים שנותנים מרקחת עליהם, (מה) הם <יא> ל^ז טפילים לגבי כ^ז המרקחת וברכת המרקחת (מ) פוטרותן.

משנה ברורה סימן קסח ס"ק ח

(ח) שלא יהא נראה - אבל אם נראה [ח] להדיא שנתחבר יחד לא מקרי שלם וכדלקמן בסימן שס"ו ס"ו:

מגן אברהם סימן קסח ס"ק מ

(מ) (פמ"ג) קמח ומים. וביליתן רכה מאד כמ"ש ס"ח, ומ"מ אותן שאופין בדפוס ברזל אף על פי שהן מכונסין בדפוס שקורין בפראג ואפלטק"ס מ"מ כיון שהן רקיקין דקין מאוד אחר האפייה אפי' קבע עלייהו לא הוי קביעות ומברך במ"מ (שלה"ב ח):

ט"ז אורח חיים סימן קסח ס"ק ט

(ט) (פמ"ג) אובליא"ש. לא ידעתי מהו אבל נראה שהוא נאפה מבלי גלגול רק שמערב עיסה עם מים לישה עבה ולרש"י קאי ע"ז מ"ש בגמ' לחמניות מברך עלייהו במ"מ ואי קבע עלייהו מברך המוציא והתו' דחו דזה הוי פת גמור אלא קאי אנילוש דביליתו רכה והיא דקה וזה היא שזכר הש"ע כאן בסיפ' שקורין ניבלא"ש וכתב בספר עמק ברכה שזו היא שקורין אותו נאלסי"נקי דהיינו שמערבין קמח עם מים בקדירה כמו דייסא ושופכין העיסה על עלי ירקות רחבים ונאפים בתנור עם העלים וכ"פ מו"ח ז"ל והקשה בס' הנ"ל דברי המרדכי אהדדי ריש פ' כ"מ דכ' דר"י היה נוהג בנילוש אפי' בפורים שקובעים סעודה עליו שלא לאוכלו רק תוך הסעודה דשמא לא מהני ביה קביעות ואח"כ באותו פרק כתב דר"י פי' לחמניות היינו נילוש ובגמ' אמרי' בלחמניות דמהני קביעות ותירץ דתרי מיני נילוש הם ול"נ כן אלא נילוש היינו ממש ההיא גונא דנקט ר"י דאופין אותו בב' ברזילין וכן שמעתי מלועז אחד אבל נאלסינק"י אינם בכלל זה אלא בכלל טריתא שנזכר בסעיף ט"ו כי זה המין הוא אינו דק כלל ובזה אפי' קבע סעודה מברך בורא מיני מזונות כדלקמן גבי טרית' והטור כתב בזה ביליתן רכה ודקין מאד והיינו ההי' דר"י שזכר ג"כ שהוא דק מאד אלא דר"י אף על גב שפי' הפשט כן דלחמניות היינו נילוש מ"מ להלכה למעשה לא רצה לסמוך על פירוש שלו שכ"כ התו' בפ"י אחר פר"י שהרב ר"ש לא רצה לברך המוציא על קביעות נילוש אלא דצ"ע על מ"ש הב"י בשם הר"ר שר"י הזקן היה אומר שבאלו הרקיקין הדקין ביותר שעושין בשני ברזילין ונקראים אובלי"ש (נרא' שאין זה אובלי"ש דלעיל דקי"ל שהוא לחם גמור אלא צ"ל ניבלא"ש והיינו נילוש דלעיל) אין הקביעות שלהם קביעות ומברך במ"מ כו' וגם על זה כתב בספר הנ"ל דהוא אינו נילוש דלעיל אלא מין דק ביותר והוא מין שקורין במדינות פראג ואפלטקיס שאופין אותו בין ב' ברזילים דבזה מודה ר"י דלא מהני קביעות וכ"כ מו"ח ז"ל והוא תמוה בעיני דא"כ לא נודע איזה מקרי דק ואיזה הוי דק שבדקות אלא נראה דר"י הזקן לא אמר כן לענין להלכה למעשה כמש"ל אלא דהרא"ש והטור לא מספקא להו וס"ל גם הלכה למעשה במיני נילוש שהן דקין וביליתן רכים דמברך עלייהו במ"מ ואם קבע עלייהו מברך המוציא ומ"מ להלכה כיון דר"ש ור"י היו מסתפקים וכ"כ התוס' עוד בפר' כ"מ גבי כובא דארעא שהיה נוהג ר"מ לאכול גם בפורים דוקא תוך הסעודה מפני הספק אם מהני ביה

קביעות בפ"ע לברך המוציא. ע"כ אין לקבוע עליהם סעודה ולברך המוציא בכל מינים שבלילתן רכה והם דקים אבל המין שקורין נאלסינק"י שזכרנו מהני להם קביעות לברך המוציא דהא אינם דקים כלל:

שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסח סעיף ח

(ש' ח') לחמניות, אותן שבלילתן עבה טו"ל כו"ן שקורין <טו"ל> אובליא"ש, יט' (לו) לחם גמור הוא טו"ל ומברך עליו המוציא ובהמ"ז; (ת' ז') ואותן שבלילתן רכה כ' טז' <כז'> ודקים מאוד (ז') שקורין טז"ל ניבלא"ש, מברך עליהם בורא מיני מזונות וברכה אחת מעין שלש; (א') (לח') ואם קבע יז' (לט) סעודתו עליהם, מברך המוציא וברכת המזון; <י' ז' <ב' <מ'> ואי אכיל להו בתוך יח' הסעודה כ"א [כח] (מא) שלא מחמת הסעודה, כב' ח' יח' <כט' > * (מב) טעונים ברכה יט' (מג) לפנייהם ולא לאחריהם, (ב') (מד) אבל אותם כ"ב רקיקים דקים שנותנים מרקחת עליהם, (מה) הם <יא' <ל' טפילים לגבי כ' המרקחת וברכת המרקחת (מ) פוטרן.

ערוך השולחן אורח חיים סימן קסח סעיף כט - לא

סעיף כט

והנה גם על פת הבאה בכיסנין פירש"י פת שנלושה עם תבלין והוא כעין אובליאו"ש שלנו כמ"ש בסעיף י"ט ולמה לא הקשו שם התוס' אמנם האמת דאובליאו"ש לא נקרא על שם התבלין אלא על שם אופן הערכתו וגלגולו דהיינו שמגלגלין אותו עד שהוא דק הרבה ופת של תבלין עשוי ג"כ באופן זה וזהו שכתב רש"י כעין אובליאו"ש כלומר שהערכתו כעין אובליאו"ש שלנו וס"ל לרש"י דכיון דהערכתו משונה אינו בכלל פת סתם וזהו כעין פי' רב האי גאון בפת הבאה בכיסנין שבארנו שם ואולי שהאובליאו"ש קשה ג"כ והוא ממש פירושו של הגאון והתוס' והרא"ש לא ס"ל כן וראיתי מי שכתב שדברי רבינו הב"י שבסעיף ח' סותרים דבריו שבסעיף ז' שכתב שם על פת הבאה בכיסנין פת של תבלין כפירש"י והרי זהו אובליאו"ש ואיך כתב בסעיף ח' דהוא לחם גמור [אבן העוזר] ואינו כן דאובליאו"ש אין בו תבלין אלא כמ"ש ואין כאן סתירה ואף שבסעיף ז' הביא גם דברי הגאון ולדברינו זהו לחמניות לפירש"י כמ"ש אך רבינו הב"י לא יסבור כן ויסבור דלחמניות אינו קשה הרבה ואינו דומה לכיסנין של הגאון דשל הגאון אינו לאכילה אלא לקינוח סעודה [מג"א סקי"ט] ויש מי שכתב דאובליאו"ש נאפה מבלי גלגול רק שמערב עיסה עם מים לישה עבה [ט"ז סק"ט] ותימא גדול הוא דהא משמע להדיא דלחמניות הוא מאכל חשוב ושמו מוכיח לחמניות כלומר לחם דק שכן פי' הערוך שהוא כעין פת הבאה בכיסנין וכן מבואר מהרי"ף ע"ש וא"כ איך נאמר שהוא בלי גלגול אלא אדרבא שמגלגלין אותו הרבה עד שנעשה דק:

סעיף ל

וניל"ש פירשו שזהו שקורין נאלסינק"י שמערבין קמח עם מים בקדרה כמו דייסא ושופכין אותן על עלי ירקות רחבים ואופין אותן בתנור עם העלים [שם וב"ח ומג"א סק"ר] ובאמת אינו מובן דא"כ אינו בגדר לחם כלל והרשב"א באמת דחה פי' התוס' מטעם זה ומשמע דמסכים לרש"י ע"ש ולענ"ד נראה דבאופן שבארנו שערכתו דקה מאד אפשר גם התוס' והרא"ש יודו לרש"י מיהו בין כך ובין כך אין ידוע לנו מהותי לחם כאלו ואין להאריך עוד בזה:

סעיף לא

עוד כתב רבינו הב"י דאלו הלחמניות כשאוכלין אותן בתוך הסעודה שלא מחמת הסעודה [שאינו אוכל בשביל שביעה אלא לתענוג] טעונים ברכה לפנייהם ולא לאחריהם [דברהמ"ז פוטר] אבל אותם רקיקים דקים שנותנים מרקחת עליהם הם טפילים לגבי המרקחת וברכת המרקחת פוטרן עכ"ל דאין מתכוונים לאכול הרקיקים כלל אלא שעושים הרקיקים כדי שלא יטנפו ידיהן בהמרקחת [מג"א סק"ג] ולכן אפילו אוכלם יחד מברך על המרקחת ופוטר הרקיקים כדין עיקר שפוטר את הטפל אבל כשאוכל הרקיקין לבדן מברך במ"מ [ט"ז סקי"א]: